СИЛАБУС
навчальної дисципліни
« РЕСУРСООЩАДНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ »

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності,	Н1Агрономія
Тип і назва освітньої програми	ОПП Еколого-економічне рослинництво
Курс, семестр	Курс – 2, семестр – 1
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 14 год., практичних занять – 18 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології Кафедра рослинництва
Контактні дані розробника(ів)	Любов МАРІНІЧ, к.с.г.н., Контакти: каб. 47(навчальний корпус № 1) e-mail: liubov.marinich@pdau.edu.ua Сторінка викладача:https://www.pdau.edu.ua/people/marinich-lyubov-grygorivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Відповідно до навчального плану освітній компонент «Ресурсоощадні агротехнології» вивчається на другому курсі у третьому семестрі. Передумовою вивчення навчальної дисципліни є дисципліни: «Світові агротехнології», «Методологія формувань агротехнологій».
Компетентності	Загальні: ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 05. Здатність розробляти проекти та управляти ними Фахові: ФК03. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

	ФК09. Здатність розробляти та застосовувати екологічно безпечні; економічно ефективні та енергозберігаючі технології вирощування сільськогосподарських культур.
Програмні результати навчання	РН3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проєкти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів. РН16. Розробляти та реалізовувати науково-обгрунтовані інноваційні технології вирощування сільськогосподарських культур із врахуванням біологічних особливостей рослин, біокліматичного потенціалу територій та новітніх світових тенденції формування агротехнологій.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Складові освіцтнього компоненту сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання:
– допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять та самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу;
– цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання практичних робіт, а також індивідуальних завдань для заочної форми навчання;
– адаптивність, командна робота – під час навчання у парі на практичних заняттях;
– соціальна обізнаність і відповідальність – як результат урахування організаційних вимог курсу, підтримання зворотного зв'язку та вчасного звітування про виконані види діяльності;
– критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять, участі в конференціях і круглих столах;
– самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з електронними навчальними ресурсами та інформаційними базами.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сформувати у здобувачів вищої освіти знання про світовий і вітчизняний досвід застосування сучасних заходів ресурсоощадних агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур, вміння розробляти та застосовувати екологічно безпечні, економічно ефективні, енергозберігаючі технології вирощування, вирішувати складні задачі і практичні проблеми в агрономії задля забезпечення аграрного виробництва на новому конкурентоздатному рівні відповідно до сучасних вимог інноваційної моделі розвитку галузі рослинництва.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Історія становлення технологій. Сучасні технології в рослинництві та їх реалізації в умовах сталого розвитку України.

Тема 2.Суть ресурсоощадних технологій в рослинництві та основні напрямки енергоресурсозбереження.

Тема 3. Грунтозберігаючі технології.

Тема 4. Гіс-технології у ресурсоощадних агротехнологіях

Тема 5. Ресурсоощадна технологія вирощування озимих культур.

Тема 6. Ресурсоощадна технологія вирощування ярих культур.

Тема 7. Ресурсоощадна технологія вирощування технічних культур.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда; наочні методи: ілюстрування; практичні методи: вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування, підготовка реферату/доповіді. 2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації. 3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь; методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань, самостійна робота, творче завдання.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
щодо термінів виконання та перескладання	Порядок повторного проходження контрольних заходів в Університеті регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ» (https://bitly.ws/SUfG) та «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ» (https://bitly.ws/TuYe). Відповідно до локальної нормативної бази повторне складання підсумкового контролю дисципліни «Ресурсоощадні агротехнології» допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, котра формується директором ННІ АСЕ, за участю кафедри, відповідальної за реалізацію ОК. Оцінка, яка отримана в результаті другого повторного складання заліку є остаточною. Складання заліку для підвищення позитивної оцінки з навчальної дисципліни здійснюється тільки один раз на підставі заяви студента.
щодо академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань поточного та семестрового контролю, контрольної роботи, результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. У разі виявлення академічної недоброчесності здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати його.

щодо використання інструментів штучного інтелекту	здобувач вищої освіти може використовувати режим Б – «ШІ використовується обмежено». Використання ШІ допускається виключно для цілей, визначених викладачем у РПНД або силабусі, з обов'язковим розкриттям відповідно до пункту 3.3 цих Правил. Інше використання ШІ вважається забороненим. Типові цілі, для яких викладач може дозволити використання ШІ в режимі Б: пошук і систематизація наукових джерел; переклад іноземних текстів; перевірка граматики та орфографії власного тексту; підготовка структури або плану роботи; підготовка ілюстративних матеріалів до презентацій
щодо відвідування занять	Не дозволяються пропуски занять із неповажних причин. Здобувачі освіти мають брати активну участь під час проведення занять з дисципліни «Ресурсоощадні агротехнології», виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до семестрового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності, при цьому здобувач має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання lms moodle про стан виконання завдань.
щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти	Здобувачі мають право на зарахування результатів інформальної / неформальної освіти за частиною освітнього компонента та освітнього компонента, що регламентовано «Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ» (https://bitly.ws/SUg9). Із метою визнання та перезарахування результатів навчання, здобувач вищої освіти звертається до викладача із відповідними документами, що підтверджують результати навчання, про отримання яких заявив здобувач (сертифікати, свідоцтва, довідки тощо).
щодо оскарження результатів оцінювання	Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі, силабусі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. У цій ситуації, за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, директором ННІ АСЕ створюється комісія в складі трьох осіб для проведення заліку. У разі незгоди здобувача із оцінкою, не пізніше ніж на наступний робочий день після оголошення результатів, він має право подати апеляційну заяву на ім'я ректора. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. Нормативно-правові акти стосовно оскарження результатів навчання наведені на сторінці

	«Положення про освітню діяльність» сайту ПДАУ (https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

13.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Інформаційні технології в агрономії: науково-практичний посібник / П.В. Лиховид. Київ: Видавництво Олді Плюс, 2024. 116 с.

Рослинництво. Нові технології вирощування сільськогосподарських культур / Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Львів: Видавництво Львів, 2022. 806 с.

Землеробство. Навчальний посібник / Танчик С.П. та ін. Київ: ЦП «Компринт», 2022. 350 с.

ДОПОМІЖНІ

1. Пилипченко, Н. Маренич, В. Гангур, А. Семенов, И. Короткова, А. Рожков, Л. Карпук, О. Ласло, Л. Маринич, С. Пономаренко Влияние органической технологии возделывания конопли пунктовой (Cannabis sativa L) на агрохимические и биоэкологические свойства почвы. Journal of Ecological Engineering, Том 24, выпуск 12, 2023 р.
2. Марініч Л. Г., Шакалій С. М., Баган А. В. Характеристика вихідного матеріалу стоколосу безостого для газонного використання. Вісник ПДАА. 2022. №4. С.19-25
3. Марініч Л. Г., Бараболя О. В., Кавалір Л. В. Формування урожайності зеленої маси стоколосу безостого залежно від віку травостою Стійкий розвиток сільських територій у контексті реалізації державної екологічної політики та енергозбереження : кол. моногр. ; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : Видавництво ПП «Астрая», 2021. 408 с.
4. Цілі сталого розвитку в Україні. United Nations. Ukraine. Глобальні веб-ресурси.
5. Шакалій, С. М., Юрченко, С. О., Баган, А. В., & Марініч, Л. Г. (2023). Вплив сорту на прояв господарсько-цінних ознак гречки. Scientific Progress & Innovations, 26(2), 51-55.
6. Шакалій С. М., А. В. Баган, С. О. Юрченко, Л. Г. Марініч Мінливість ознак сортів льону багаторічного (linum perenne) для садово-паркового господарства в умовах Полтавської області. «Вісник Уманського національного університету садівництва» 2023. №1 С. 59-66.
7.Гангур В.В., Гангур М.В. Варіювання твердості грунту за різних систем його обробітку під ячмінь ярий. Таврійський науковий вісник. 2023. № 130. С. 29–35. DOI https://doi.org/10.32851/2226-0099.2023.130.5
8. Гангур В. В., Космінський О. О. Біоенергетична оцінка ефективності різних рівнів мінерального живлення у технології вирощування соняшнику. Scientific Progress & Innovations. 2024. № 27 (1). С. 13–18. doi: 10.31210/spi2024.27.01.02
9. Гангур В. В., Руденко В. В. Вплив способів основного обробітку ґрунту на продуктивність гібридів кукурудзи в умовах лівобережного Лісостепу України. Scientific Progress & Innovations. 2024. № 27 (1). С. 36–40. doi: 10.31210/spi2024.27.01.06
10.Марініч Л.Г., Лень О.І., Кобилинська О.М. Формування продуктивності пшениці озимої м'якої залежно від технології вирощування в умовах лівобережного лісостепу. *Аграрні інновації*. № 35. 2026. С. 190-195. DOI
11.Ласло О.О., Панченко К.С., Марініч Л.Г. Вплив температурних аномалій на потребу у зрошенні сільськогосподарських культур. *Подільський вісник: сільське господарство,техніка, економіка.* № 50. 2026. С. 131-138. DOI https://doi.org/10.37406/2706-9052-2026-1-16
12 Шакалій С.М., Марініч Л.Г., Ласло О.О. Формування господарсько-цінних ознак вівса залежно від впливу сорту та норм висіву. *Таврійський науковий вісник.* Серія: Сільськогосподарські науки. Вип. 148. Частина 3. С.166-174 DOI https://doi.org/10.32782/2226-0099.2026.148.3.19
13. Ласло О. О., Марініч Л. Г. Оцінка впливу технологій вирощування багаторічних злакових трав та багаторічних насаджень за органічною технологією на вміст органічного вуглецю та біологічну активність темно-сірого опідзоленого грунту. *ScientificWorldJournal.* 2025. № 34 (2). С.194-206. https://doi.org/10.30888/2663-571234 (2). С.194-206.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – nlu@csl.freenet.kiev.ua
2. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України – dir@dnsgb.kiev.ua
3. **Репозитарій ПДАУ.** https://dspace.pdau.edu.ua/home
4. AgriAcademy **– унікальна освітня платформа української агробізнес-спільноти пропонує актуальні агрознання на безоплатних онлайн-курсах від кращих викладачів світу та України.** https://agriacademy.org/courses-catalog/
5. **Prometheus – український МООС, що дає змогу безкоштовно створювати онлайн-курси за умови якісного та відповідного до цінностей ресурсу контенту.** https://prometheus.org.ua/

Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри рослинництва протокол від «31» серпня 2026 р. № 31

Додаток до силабусу

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(денна форма здобуття вищої освіти)

Назва теми	Виконання практичних робіт та їх захист	Виконання самостійної роботи	Разом
Тема 1. Історія становлення технологій. Новітні технології в рослинництві та умови їх реалізації	-	4	4
Тема 2. Суть ресурсоощадних технологій в рослинництві та основні напрямки енергоресурсозбереження	-	4	4
Тема 3. Грунтозберігаючі технології.	-	4	10
Визначення структури посівних площ та розробка системи сівозмін в господарстві.	6		
Тема 4. Використання Гіс у ресурсоощадних агротехнологіях	-	4	4
Тема 5 Ресурсоощадна технологія вирощування озимих культур.		4	28
1.Розробка ресурсоощадної технології вирощування пшениці озимої	6		
1. Розробка ресурсоощадної технології вирощування жита озимого	6		
2.Розробка ресурсоощадної технології вирощування тритикале озимого	6		
3. Розробка ресурсоощадної технології вирощування ріпаку озимого.	6		
Тема 6. Ресурсоощадна технологія вирощування ярих культур.		4	28
1.Розробка ресурсоощадної технології вирощування пшениці ярої	6		
2. Розробка ресурсоощадної технології вирощування ячменю ярого	6		

3.Розробка ресурсоощадної технології вирощування тритикале ярого	6		
4. Розробка ресурсоощадної технології вирощування кукурудзи.	6		
Тема 7. Ресурсоощадна технологія вирощування технічних культур.		4	22
1. Розробка ресурсоощадної технології вирощування соняшнику	6		
2.Розробка ресурсоощадної технології вирощування сої.	6		
3. Розробка ресурсоощадної технології вирощування цукрового буряку	6		
Разом	72	28	100

Критерії оцінювання видів навчальної роботи здобувачів вищої освіти (денна та заочна форма здобуття вищої освіти)

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
виконання завдань на практичних заняттях	6-5	Виконані завдання практичної роботи забезпечують високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач демонструє системні фахові знання з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур; орієнтується в системах точного землеробства, знає біологічні особливості культури, попередники, способи підготовки насіння до сівби та процес сівби, системи обробітку ґрунту, удобрення, догляду за посівами, способи боротьби з шкодочинними об’єктами, особливості збирання врожаю; розрахунки практичної роботи виконані правильно, сформовані змістовні висновки, що свідчить про можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	5-4	Виконані завдання практичної роботи забезпечують достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач демонструє системні фахові знання з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур; орієнтується в системах точного землеробства, знає біологічні особливості культури, попередники, способи підготовки насіння до сівби та процес сівби, системи обробітку ґрунту, удобрення, догляду за посівами, способи боротьби з шкодочинними об’єктами, особливості збирання врожаю; розрахунки показників, отримані у ході проведення практичного експерименту викладені у повному обсязі, захист звіту роботи містить незначні неточності, що дає можливість оцінити

		формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм
	3-1	Виконані завдання практичної роботи демонструють середній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач демонструє системні фахові знання з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур; орієнтується в системах точного землеробства, знає біологічні особливості культури, попередники, способи підготовки насіння до сівби та процес сівби, системи обробітку ґрунту, удобрення, догляду за посівами, способи боротьби з шкодочинними об'єктами, особливості збирання врожаю; виконує лише частину практичних завдань або допускає суттєві помилки в процесі роботи; відзначається поверхневе розуміння матеріалу і методів; висновки за результатами роботи є неповними або недостовірними.
	0	Низький рівень досягнення результатів навчання: здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання; не виконує лабораторну роботу або не дотримується інструкцій; відсутнє розуміння матеріалу та методів; висновки відсутні або не мають жодного змісту.
Опрацювання тем самостійної роботи	4-3	Високий рівень виконання завдання самостійної роботи: детально проаналізовані всі аспекти теми демонструють системні знання з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур; орієнтується в системах точного землеробства, знає біологічні особливості культури, попередники, способи підготовки насіння до сівби та процес сівби, системи обробітку ґрунту, удобрення, догляду за посівами, способи боротьби з шкодочинними об'єктами, особливості збирання врожаю Здобувачем надана повна відповідь у письмовій формі .
	2-1	Достатній рівень виконання завдання самостійної роботи: детально проаналізовані всі аспекти теми демонструють системні знання з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур; орієнтується в системах точного землеробства, знає біологічні особливості культури, попередники, способи підготовки насіння до сівби та процес сівби, системи обробітку ґрунту, удобрення, догляду за посівами, способи боротьби з шкодочинними об'єктами, особливості збирання врожаю Здобувачем надана достатньо повна відповідь у письмовій формі, або повна відповідь з незначними неточностями.

	0	Завдання не виконано, відсутні відповіді, розв'язки отриманих завдань, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Виконання індивідуального завдання (контрольна робота)

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
50-40	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу – питання індивідуального завдання розкриті повністю, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за критерієм вищого рівня
39-30	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. – при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. – здобувачем надано недостатньо повну відповідь на теоретичні питання індивідуального завдання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм
29-20	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: – у цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. – здобувачем надана коротка відповідь на питання індивідуального завдання на теоретичне питання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за критерієм нижче середнього
19-10	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: – не у повному обсязі володіє навчальним матеріалом. – фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей,

	недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності – здобувачем надана коротка відповідь на питання індивідуального завдання із неточностями, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за мінімальним критерієм
9-0	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: – частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. – здобувачем не надано правильні відповіді на питання індивідуального завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти